

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Cdo/116/2020
Identifikačné číslo spisu: 1417200390
Dátum vydania rozhodnutia: 28.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Machyniak
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1417200390.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne T. O., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcej v B., B. XX, zastúpenej Mgr. Stanislavom Hutňanom, advokátom, so sídlom v Bratislave, Kominárska 141/2,4, proti žalovaným 1/ J. O., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v B., B. XX, zastúpenému Mgr. Marcel Drgon, advokát s.r.o., so sídlom v Bratislave, Jesenského 2, 2/ J. O., nar. XX.XX.XXXX, bývajúcemu v B. B., Š. XX, o neplatnosť darovacej zmluvy a určenie, že nehnuteľnosť patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, vedenom na Okresnom súde Bratislava IV pod sp. zn. 40C/2/2017, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 24. októbra 2019 sp. zn. 9Co/61/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobkyňa je povinná zaplatiť žalovanému 1/ a 2/náhradu trov dovolacieho konania, o výške ktorej bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava IV (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) rozsudkom z 24. júla 2018, č. k. 40C/2/2017-207 zamietol žalobu žalobkyne o určenie neplatnosti darovacej zmluvy a o určenie, že nehnuteľnosť špecifikovaná v žalobnom petite je v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov žalobkyne a žalovaného 1/. Žalovaným 1/ a 2/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že základnou spornou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie v posudzovanej veci bolo to, či na zapltenie kúpnej ceny za sporné nehnuteľnosti nadobudnuté počas manželstva so žalobkyňou žalovaný 1/ použil svoje výlučné peňažné prostriedky alebo peňažné prostriedky patriace do bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej aj „BSM“ - poznámka dovolacieho súdu) žalobkyne a žalovaného 1/. Na základe výsledkov vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaný 1/ použil na kúpu sporných nehnuteľností svoje výlučné peňažné prostriedky. Žalovaný 1/ výpisom zo svojho bankového účtu preukázal, že ešte pred uzatvorením manželstva so žalobkyňou (dňa 21. decembra 2000) disponoval dostatočným množstvom peňažných prostriedkov, ktoré získal predajom predchádzajúceho bytu, a ktoré si uložil u svojej matky. Vysvetlil tiež, prečo takto postupoval. Okrem toho zistil, že žalovaný 1/ mal nasporené aj iné finančné prostriedky, keďže mal nadštandardný príjem, čo preukázal ročnými zúčtovaniami preddavkov na daň z

príjmov fyzických osôb zo závislej činnosti. Skutočnosť, že žalovaný 1/ mal u svojej matky uložené peniaze, ktoré boli použité na kúpu sporných nehnuteľností, potvrdil vo svojej výpovedi aj svedok V. O.Á.. Súd prvej inštancie poukázal tiež na skutočnosti, že žalobkyňa (ako osoba, ktorá mala skúsenosť s uzatváraním kúpnych zmlúv ohľadne nehnuteľností) mala k dispozícii predmetnú kúpnu zmluvu ešte pred jej podpisom zmluvnými stranami, čítala ju (čo nebolo v konaní sporné) a žiadnym spôsobom nenamietala, že nie je v nej uvedená ako zmluvná strana (kupujúca) a že v kúpnej zmluve sa výslovne uvádza, že kupujúci nadobudne nehnuteľnosti do svojho výlučného vlastníctva (čl. I bod 1.4 zmluvy). Poukázal tiež na zásadný rozpor v tvrdeniach žalobkyne, keď na jednej strane (v žalobe) uviedla, že sporné nehnuteľnosti boli nadobudnuté zo spoločných peňažných prostriedkov, avšak vo svojej výpovedi na pojednávaní konanom dňa 11. januára 2018 uviedla, že peňažné prostriedky na kúpu sporných nehnuteľností nepochádzali ani z jej účtu, ani z účtu žalovaného 1/, keďže suma 22 000 eur v skutočnosti vyplatená nebola. Ak by aj tvrdenie žalobkyne bolo pravdivé, jednalo by sa o simulovaný právny úkon darovania. O to viac by sporné nehnuteľnosti nepatrili do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/, keďže do bezpodielového spoluvlastníctva manželov nepatria veci získané darovaním. Žalobu žalobkyne preto ako nedôvodnú v celom rozsahu zamietol. Po právnej stránke aplikoval § 137 C. s. p.; § 143, § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 262 ods. 1 a 2 C. s. p.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 24. októbra 2019 sp. zn. 9Co/61/2019 potvrdil rozsudok okresného súdu ako vecne správny a priznal žalovaným 1/ a 2/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa neargumentuje skutočnosťami a dôkazmi, s ktorými by sa súd prvej inštancie riadne vo svojom rozhodnutí nevyssporiadal. Obsah ňou podaného odvolania nie je spôsobilý spochybníť správnosť záverov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených. Ani v odvolacom konaní neboli zistené také skutočnosti predložené dôkazmi, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu alebo by spochybňovali správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie. Odvolací súd uviedol, že ak chcela žalobkyňa dosiahnuť pozitívne rozhodnutie vo veci, bolo jej povinnosťou preukázať a predložiť dôkazy, že predmetné nehnuteľnosti boli nadobudnuté z prostriedkov nadobudnutých počas manželstva, t. j. z bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Žalobkyňa nielenže žiaden takýto dôkaz nepredložila, ale svojou výpoveďou potvrdila, že počas manželstva k žiadnym úsporám nedošlo. Jej žaloba o určenie, že nehnuteľnosť patrí do bezpodielového spoluvlastníctva manželov je preto úplne bezzákladná. Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny, z ktorého dôvodu ho podľa § 387 ods. 1 a ods. 2 C. s. p. potvrdil. O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 C. s. p. v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1, 2 C. s. p.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa (ďalej len „dovolateľka“). Prípustnosť dovolania odôvodnila dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f) C. s. p., t. j., že súd nesprávnym procesným postupom jej znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Uvedený procesný nedostatok videla v procese dokazovania, keď odvolací súd nevykonal ňou navrhované dôkazné prostriedky. V tejto súvislosti poukázala na nález Ústavného súdu SR zo dňa 26. januára 2010 sp. zn. III. ÚS 332/09. Navrhla rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Súčasne žiadala nahradiť trovy dovolacieho konania.

4. Žalovaný 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žiadal dovolanie žalobkyne zamietnuť.

5. Žalovaný 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu uviedol, že žalobkyňa neuviedla žiadne nové skutočnosti a dovolanie považuje za spôsob jej pomsty a prietahy v doriešenej veci.

6. Najvyšší súd po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 C. s. p.), na to oprávnenou osobou (§ 424 C. s. p.), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 C. s. p. skúmal najskôr, či sú splnené predpoklady prípustnosti dovolania a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné podľa § 447 písm. c) odmietnuť.

7. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 113/2012, 2 Cdo 132/2013, 3 Cdo 18/2013, 4 Cdo 280/2013, 5 Cdo 275/2013, 6 Cdo 107/2012 a 7 Cdo 92/2012, ktoré sú aktuálne aj za súčasnej procesnoprávnej úpravy).

8. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na príslušnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 357/2015, 4 Cdo 1176/2015, 5 Cdo 255/2014, 8 Cdo 400/2015). Otázka posúdenia, či sú, alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých sa môže táto výnimka uplatniť, nemožno v žiadnom prípade interpretovať rozširujúco; namiesto je tu skôr reštriktívny výklad (por. rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 348/2013, 3 Cdo 319/2013, 3 Cdo 357/2016, 3 ECdo 154/2013, 3 Cdo 208/2014). Narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená (meritórnym rozhodnutím) musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti - to platí o všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch. Ak by dovolací súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (porovnaj rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 172/03).

9. Naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Z ustanovenia § 419 C. s. p. vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a § 421 C. s. p.

10. V danom prípade dovolateľka uplatnila prípustnosť a súčasne aj dôvodnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ C. s. p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 C. s. p. možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 C. s. p.). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 C. s. p.).

11. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu uvedenú v § 420 písm. f/ C. s. p., sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov a rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

12. Podľa dovolateľky procesná vada konania uvedená v § 420 písm. f/ C. s. p. mala spočívať v tom, že odvolací súd nevykonal ňou navrhnuté dôkazy, čím došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý súdny proces.

13. V tejto súvislosti najvyšší súd predovšetkým pripomína, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu zásadne nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. (1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017). Ústavný súd považuje tento právny názor najvyššieho súdu za ústavne udržateľný (II. ÚS 465/2017, IV. ÚS 279/2018). Len v prípade ak súd nevykoná dôkaz navrhovaný stranou konania, hoci tento má preukazovať takú, medzi stranami konania spornú skutkovú okolnosť, ktorá je pre meritórne posúdenie žalobného nároku významná, či dokonca rozhodujúca, znemožní tým strane konania uskutočňovať jej patriace procesné práva v takej miere, že dôjde k porušeniu práva na spravodlivý proces (pozri II. ÚS 168/2019). O takýto prípad však v preskúmvanej veci nejde.

14. Ak žalobkyňa žalobou žiadala určiť, že nehnuteľnosti, ktoré sú predmetom sporu, patria do bezpodielového spoluvlastníctva manželov, bolo na nej, aby tvrdila a dokázala, že nehnuteľnosti boli nadobudnuté zo spoločných finančných prostriedkov. V tvrdeniach samotnej žalobkyne existoval zásadný rozpor, keď na jednej strane (v žalobe) tvrdila, že sporné nehnuteľnosti pochádzajú zo spoločných finančných prostriedkov, no sama na pojednávaní konanom dňa 11. januára 2018 uviedla, že peňažné prostriedky na kúpu sporných nehnuteľností nepochádzali ani z jej účtu a ani z účtu žalovaného 1/, keďže suma 22000 eur v skutočnosti vyplatená nebola. Okrem toho v konaní bolo preukázané, že žalobkyňa so žalovaným 1/ nevytvárali žiadne spoločné úspory. Nadbytočné, nespôsobilé dokázať pre meritórne posúdenie jej žalobného návrhu rozhodujúcu skutočnosť, sa javí ňou navrhnuté dokazovanie, a to vyžiadanie potvrdenia od zamestnávateľa žalovaného 1/ aký bol jeho príjem v r. 1996-2000, vyžiadanie výpisu z účtu žalovaného v Tatrabanke o detailoch platby v sume 370 000 Sk, vyžiadanie správy od Slovenskej sporiteľne, kto bol vlastníkom účtu špecifikovaného v dovolaní, vyžiadanie osvedčenia o dedičstve po nebohej matke žalovaného 1/ a výsluch prvej manželky žalovaného. Námetka dovolateľky, že nevykonaním týchto dôkazov došlo k porušeniu jej práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ C. s. p. je nedôvodná.

15. Najvyšší súd Slovenskej republiky na podklade vyššie uvedeného dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ C. s. p. prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ C. s. p. odmietol.

16. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá C. s. p.).

17. Toto uznesenie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.